

İşiniz, Hastalığınıza Neden Olmamalı!

Günümüzde, yetişmiş insan gücünün ülkeler açısından en büyük sermaye olduğu düşünülmektedir. Ülkeler verimli, nitelikli ve eğitilmiş insan gücü yetiştirebilmek adına büyük yatırımlar yapmaktadır. Ancak iş kazaları ve işe bağlı sağlık problemleri sonucu çok zor yetişen, bin bir emek harcanan yetkin insanlar atıllaşmaktadır. İstatistikler, iş kazaları ve meslek hastalıklarının ülkelerin geleceğini etkileyen önemli faktörler arasında yer aldığını çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır.

İşgörenlerin sağlık problemleri fizyolojik ve kişisel özelliklerden kaynaklanacağı gibi işle ilgili faktörlere bağlı olarak da ortaya çıkabilir. Sağlıkta en kapsamlı tanımı Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından " Bir insanın yalnızca bedenen değil, ruhsal ve sosyal yönden de tam bir iyilik halindedir." olarak yapılmıştır. Buna göre, işgören sağlığı kavramı hem fiziksel hem de ruhsal sağlığı kapsayan bir anlamda kullanılmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2013 yılında aylık olarak yapılan Hanehalkı İşgücü Anketine Nisan-Haziran aylarında modül anket olarak eklenen "İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri" konulu yaptığı araştırmayla, Türkiye'de son 12 ay içinde (sürekli ya da değil) istihdamda olanlardan iş kazası geçirenlerin ve istihdamda olanlar ya da geçmişte çalışmış olanlardan işten kaynaklı veya iş nedeniyle kötüleşen hastalık ve sağlık sorunlarına maruz kalanları belirlemeye çalışmıştır. Bu çalışmada,

işe bağlı sağlık problemleri, gelir elde etmek veya hanehalkı gelirine katkıda bulunmak amacıyla referans döneminde veya hayatının belirli bir döneminde ücretli, maaşlı, yevmiyeli, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak bir iktisadi faaliyette bulunan (istihdam edilen) kişiler için kapsanmıştır. İşe bağlı sağlık problemi olarak; işten veya çalışma koşullarından kaynaklanan veya iş nedeniyle kötüleşen hastalık, sakatlık, fiziksel veya ruhsal sağlık sorunları kapsanmıştır.

(Bin kişi, 15+ yaş)

	İstihdam edilen ya da geçmişte çalışmış olanlar		Son 12 ay içerisinde işe bağlı SAĞLIK SORUNU yaşayanlar			
	Sayı		Sayı	Oran (%)		
	2007 ⁽¹⁾	2013	2007 ⁽¹⁾	2013	2007 ⁽¹⁾	2013
Toplam	33 014	43 655	1 217	895	3,7	2,1
Erkek	21 541	25 014	896	603	4,2	2,4
Kadın	11 474	18 642	321	292	2,8	1,6

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
(1) 2007 sonuçları, 2008 bazlı nüfus projeksiyonuna göre revize edilmiştir.

(Tablo 1)
Tablo 1. İstihdam Edilen Ya da Geçmişte Çalışmış Olanlardan İşe Bağlı Sağlık Problemi Yaşayanlar, 2007-2013

(15+ yaş)

(%)

İşe Bağlı Sağlık Sorunu	Toplam		Erkek		Kadın	
	2007 ⁽¹⁾	2013	2007 ⁽¹⁾	2013	2007 ⁽¹⁾	2013
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Boyun, omuzlar, kollar veya elleri etkileyen kemik, eklem veya kas sorunları	13,3	14,9	12,7	14,1	14,8	16,8
Kalça, bacaklar veya ayakları etkileyen kemik, eklem veya kas sorunları	16,1	17,4	15,6	15,1	17,7	22,0
Sırtı veya beli etkileyen kemik, eklem veya kas sorunları	19,1	24,9	19,8	26,3	17,7	22,0
Solunum ya da akciğer sorunları	12,0	5,8	12,7	6,1	10,1	5,2
Cilt ve deri sorunları	3,0	2,1	3,0	2,3	2,5	1,7
İşitme sorunları	1,7	1,0	2,2	1,2	0,3	0,7
Stres, depresyon veya anksiyete sorunları	13,3	20,0	12,9	21,5	14,5	17,2
Baş ağrısı veya göz yorgunluğu	7,2	3,9	6,4	3,5	9,8	4,8
Kalple ilgili veya dolaşım sistemindeki sorunlar	4,8	2,7	5,4	2,6	3,5	2,7
Bulaşıcı hastalık (virüs, bakteri ya da diğer enfeksiyon türleri)	2,1	1,0	1,7	1,0	3,2	1,0
Mide karaciğer, böbrek veya sindirim, bağırsak ile ilgili sorunlar ⁽²⁾	-	3,5	-	4,0	-	2,4
Diğer şikayetler	7,5	2,7	7,6	2,3	6,0	3,4

TÜİK. İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri Araştırması Sonuçları, 2013
Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

(1) 2007 sonuçları, 2008 bazlı nüfus projeksiyonuna göre revize edilmiştir.

(2) 2007 Araştırmasında, "Diğer şikayetler" başlığı altında kapsamıştır.

(Tablo 2)

Tablo 2. İşe Bağlı Sağlık Sorununa Maruz Kalanların Yaşamış Oldukları Sorunun Türüne Göre Dağılımı, 2007-2013

Araştırma sonuçlarına göre; istihdam edilenlerin ya da geçmişte çalışmış olanların %2,1'i, son 12 ay içinde çalıştığı/geçmişte çalıştığı işe bağlı bir rahatsızlık geçirdiği belirlenmiştir. Bu oran erkeklerde %2,4 iken, kadınlarda %1,6 olarak gerçekleşmiştir.

İşe bağlı sağlık sorununa maruz kalanların %24,9'unun "sırtı veya beli etkileyen kemik, eklem ve kas sorunları"na, %20'sinin ise "stres, depresyon veya anksiyete sorunları"na maruz kaldığı belirlenmiştir.

Erkeklerde "sırtı veya beli etkileyen kemik, eklem ve kas sorunları"na, maruz kalanların oranı %26,3 iken kadınlarda bu oran %22 olarak tahmin edilmiştir. Erkeklerde "stres, depresyon veya anksiyete sorunları"na, maruz kalanların oranı %21,5 iken kadınlarda bu oran %17,2 olarak tahmin edilmiştir. İşe bağlı sağlık problemleri; ergonomi bilimi, iş sağlığı ve güvenliği metodları

ile başta yönetimin olmak üzere işgörenlerin birliği ve çabasıyla önlenilmekte ya da en aza indirgenebilmektedir.

İşletmeler işgörene verdiği değer bir göstergesi olarak sağlık ve güvenlikle ilgili sorunların neler olduğunu teşhis etmeli ve bu sorunlar ortaya çıkmadan önlemelidir. İşgören sağlığı, gerekli tedbirler sayesinde ülkelerin ve işletmelerin en önemli sorumluluk alanlarından birisi haline getirilmelidir.

